

Njësia 5

Vlerësimi i nxënësve, i mësuesve dhe i shkollave

1. Hyrje

Çfarë është e vërtetë për gjithë të mësuarit dhe mësimdhënien në kuadër të EQD/EDNJ? Si dhe pse duhet të vlerësohen nxënësit? A është vlerësimi i drejtë? A mbështet vlerësimi të mësuarit dhe procesin e të mësuarit? Në EQD/EDNJ këto pyetje duhet të trajtohen në detaje dhe për qëllime të ndryshme. Cilat kompetenca mund të vlerësohen? Cilat janë dijet thelbësore? A është më e rëndësishme të mësojmë përmendësh nenet e Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut apo për ndërtimin e sistemit të drejtësisë në vend? Ne nuk mund japim ende një përgjigje përfundimtare për këto çështje që janë objekt edhe i një diskutimi ndërkombëtar.

Çdo lloj të mësuarit duhet të vlerësohet në bazë të suksesit të vet dhe ne do të dëshironim ta diskutonim këtë aspekt me kujdes. Një nga zgjidhjet për këtë pyetje është se cilën formë të vlerësimit do të zgjedhim! Nëse mësuesit dhe nxënësit e bëjnë vlerësimin e arritjeve gjatë dhe jo pas përfundimit të procesit të të mësuarit (vlerësimi formues), vlerësimi do të funksionojë si një lehtësues i të nxënësve dhe do të çojë në arritje më të mira. Ne duam të kontribuojmë për një kuptim më të gjerë të të mësuarit, duke paraqitur qasje të ndryshme dhe jo paragjykuese. Nuk është çështja nëse do të kemi vlerësim ose jo, por se cila do të jetë forma e vlerësimit në secilin moment të kohës dhe se cilat janë objektivat specifike të këtij vlerësimi. Prandaj, ne drejtojmë pyetje të tilla si ato për zgjedhjen e duhur të metodës së të nxënësve: nuk është e rëndësishme çështja e metodës së drejtë, por cila do të përdoret dhe kur.

EQD/EDNJ, siç e kemi përmendur shpesh herë, nuk ka të bëjë thjesht vetëm me një lëndë. Ato janë shumë më tepër. Ato janë koncepte, që në bashkëveprim, përcaktojnë atmosferën e mësimdhënies dhe të mësuarit. Kur vlerësojmë arritjet e nxënësve në EQD/EDNJ ne nuk kufizohemi vetëm në njohuritë e fituara, kompetencat e trajnuara dhe dijen brenda një pjese të lëndës që po testohet. Vlerësimi përfshin edhe veçori dinamike të tilla, si: qëndrimet, njohuritë, aftësitë ndërkurrikulare, si fleksibiliteti, komunikimi, aftësitë e ndërveprimit, argumentimit etj. Për këtë arsye, vlerësimi zhvillohet në dimensione të ndryshme. Kjo është e vlefshme për të gjitha lëndët. Ka edhe elemente të caktuara të EQD/EDNJ të cilat në nuk jemi në gjendje ose nuk dëshirojmë t'i vlerësojmë, si vlerat dhe qëndrimet, pavarësisht se ato mund t'i gjykojmë si pjesë të kompetencave që dëshirojmë t'i kalojmë te nxënësit.

2. Detyrat dhe çështjet kryesore për vlerësimin e nxënësve, mësuesve dhe shkollave

2.1 Detyra

Në procesin e planifikimit të mësimeve dhe të njësive mësimore, një aspekt që meriton vëmendje është problemi se si të kontrolloni dhe të siguroni përparimin e nxënësve në mësime, si të identifikoni përparimin që kanë bërë dhe si të vlerësohen rezultatet e të mësuarit të nxënësve dhe aktivitetet tuaja të mësimdhënies. Para se të zhvillohen mësime, ju duhet të planifikoni si të krijoni ose vlerësoni dhe të përmirësoni ndikimin dhe cilësinë e mësimdhënies tuaj dhe se si të regjistroni, analizoni, përmirësoni dhe gjykoni punën dhe aktivitetin mësimor të nxënësve tuaj. Duke vepruar kështu, ju do të merrni parasysh se me çfarë masash dhe instrumentash do të jeni në gjendje të identifikoni dhe të vlerësoni shkallën e realizimit të objektivave mësimore nga klasa ose nga nxënës të veçantë dhe, nëse është e nevojshme, të përcaktoni edhe kriteret ku do të bazoni sistemin e vendosjes së notave.

Në këtë kapitull ju do të gjeni më shumë informacion për vlerësimin e nxënësve, të mësuesve dhe të shkollës në tërësi.

2.2 Çështjet kryesore

Procesi i të nxënësve të nxënësve:

- Si identifikohet dhe vlerësohet mësimi i suksesshëm?
- Si aplikohet vetëvlerësimi dhe vlerësimi nga të tjerët?
- Si mund të sigurohem unë se nxënësit i kanë arritur objektivat?
- A e kanë përjetuar nxënësit, rregullisht, suksesin gjatë procesit të të mësuarit?
- A janë ata të vetëdijshëm për përparimin që kanë bërë?
- A i ofron mësimdhënia ime shans të barabartë për sukses si djemve edhe vajzave?
- A e bëjnë nxënësit në mënyrë të vetëdijshme vëzhgimin, kontrollin dhe përmirësimin e të nxënësve dhe të sjelljes së tyre në punë?
- A ju ishte ofruar nxënësve ndonjë udhëzime për t'i ndihmuar gjatë të mësuarit?
- A mundet nxënësit të kontrollojnë dhe vlerësojnë vetë sjelljen dhe rezultatet e tyre të të nxënësve?
- A mundet nxënësit të identifikojnë sjelljen e të mësuarit të kolegëve përmes vlerësimit mes tyre?
- Në vetëvlerësimin e tyre, a i referohen nxënësit edhe objektivave, standardeve, kritereve ose nevojat që kanë përcaktuar vetë?
- A e shoh unë përparimin e nxënësve si individë?
- Si i identifikoj unë problemet e mësimit të nxënësve si individë?
- Si i vëzhgoj unë ndërveprimet sociale në klasë?
- Si i mbaj unë të dhënat e vëzhgimeve dhe vlerësimeve për nxënësit si individë dhe për klasën në tërësi?

Procesi i të nxënësve të mësuesit:

- Si identifikohet dhe vlerësohet mësimi i suksesshëm?
- Në çfarë mënyre zbatohet vetë-vlerësimi dhe vlerësimi nga të tjerët?
- Si, kur dhe me kë mund reflektoj unë për mësimdhëniein time?
- Si i lejoj unë nxënësit e mi të marrin pjesë?
- Si e lidh unë suksesin ose dështimin e nxënësve të mi me mësimdhëniein time?
- Si e vëzhgoj unë përparimin tim në mësimdhënie, dhe si mund të mësoj unë si mësues?